

FASE 1: TREBALL PREPARATORI

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A SANT JULIÀ DE LÒRIA

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A SANT JULIÀ DE LÒRIA

Dia: 01/10/2025	Hora: 20.30h	Lloc: Biblioteca Comunal de Sant Julià de Lòria
Participació: 11 persones (4 dones i 7 homes)		

Ordre del dia de la sessió

- Benvinguda institucional i presentació genèrica del procés i de la sessió **5'**
- Contextualització i explicació de la dinàmica que es realitzarà i del programa de la jornada **5'**
- Presentació d'informació de context **15'**
- Treball en grups: Identificació de característiques d'un futur a assolir/ un futur a evitar en relació als diferents àmbits de debat **30'**
- Treball en plenari: Posada en comú i classificació de les targetes **25'**
- Treball en plenari: Identificació de reptes/dificultats per assolir el futur desitjat **35'**
- Distribució d'un qüestionari d'avaluació **5'**
- Agraïments i comiat

Introducció a la sessió

Elisenda Vives i Manel Riera, copresidents del Comitè Rector del procés participatiu "Tracem el futur d'Andorra en un món que canvia", donen la benvinguda a la sessió i contextualitzen que aquest projecte té l'objectiu de definir, de manera col·lectiva, els reptes de l'Andorra dels pròxims anys.

Indiquen que aquestes sessions, organitzades amb la voluntat de recollir aportacions de la ciutadania, dels agents socials, econòmics i culturals, són una primera fase del projecte. Durant el mes de gener del 2026 s'impulsarà una assemblea ciutadana, la segona fase del procés, formada per una mostra representativa de la societat andorrana.

Yvan Lara, d'Andorra Recerca i Innovació, explica que aquest procés participatiu està impulsat des del Govern, el Consell General i els Comuns. La secretaria tècnica és assumida per Andorra Recerca i Innovació i compta amb el suport tècnic de la Secretaria d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana.

Afegeix que s'ha contractat a una empresa per dinamitzar les sessions sectorials i parroquials amb la ciutadania, EDAS. Remarca que aquest treball parteix d'un exercici previ de definició de reptes de futur de la societat andorrana, recollits en el procés "Andorra: reptes de futur" dut a terme l'any 2021.

Manel Gil, d'EDAS, planteja que l'objectiu de la sessió és doble:

- D'una banda, construir una visió en positiu, sobre quin és el futur desitjable en relació amb els àmbits de debat en el context andorrà.
- D'altra banda, identificar des de la perspectiva de les participants què cal tenir en compte per assolir aquest futur desitjat, és a dir, recomanacions.

Recull d'aportacions de la sessió

En relació a les visions de futur i els escenaris desitjables, es recullen les següents aportacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Un país on el sistema sanitari i hospitalari siguin referents i hi hagi un model d'investigació mèdica.
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - Un país amb un model econòmic tipus Mònaco, adaptat a la realitat andorrana. En aquest hi ha un compromís per part de les persones que arriben a Andorra i disposen de recursos suficients per viure-hi.
 - Un país que fugi d'un model turístic que genera un model econòmic de baixos salaris i massificació.
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Una Andorra millor comunicada amb l'exterior, amb més vies de sortida per carretera i un aeroport, que permeti el seu creixement.
 - Una Andorra amb menys població, contemplant un sostre de població de 80.000 persones i de fins a 120.000 amb població flotant, i que assoleixi un increment del PIB al doble de l'actual.
 - Un país on hi hagi accés a l'habitatge digne, sense guetos i amb cohesió social.
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Un país on la Universitat sigui sostenible, de qualitat i homologable a l'exterior.

Per tal d'assolir aquests futurs desitjables, les persones participants fan algunes recomanacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Mantenir la qualitat del sistema sanitari. Tornar al funcionament anterior en què no hi havia circuit de derivació per part del metge de capçalera. Aquest permetia un accés més àgil a especialistes i sense esperes.
 - Incorporar serveis mèdics com els tractaments oncològics.
- **Transició energètica i medi ambient:**
 - Disposar de grups de neteja i ramats per mantenir els boscos en condicions adequades.
 - Potenciar energies renovables per no dependre energèticament de països tercers.

- No aplicar la recollida porta a porta.
- CTRASA esdevé un mecanisme de producció energètica i per mantenir-lo cal disposar residus: cal avaluar com fer que aquest equilibri sigui sostenible.
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - La possibilitat de desenvolupar un model econòmic similar a Mònaco requereix d'una regulació específica que el faci possible.
 - Desenvolupar sectors econòmics d'alt valor afegit i més sostenibles en el consum de recursos.
 - Regular la inversió estrangera que ha tingut un efecte indesitjable amb la gentrificació i controlar el sector de la construcció.
 - Mantenir l'equilibri pressupostari i el deute de l'Estat.
 - Desenvolupar un model comercial de més qualitat que el que hi ha actualment.
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Facilitar l'accés a l'habitatge a través de: l'expropiació, incentivar als propietaris de terrenys per fer habitatge, i major fiscalitat.
 - No rebaixar els llindars d'exigència a les persones nouvingudes per accedir al mercat laboral i que aquestes arribin amb recursos propis.
- **Identitat, cultura i educació:**
 - No perdre la singularitat d'Andorra.
 - Aplicar el model educatiu alemany en què hi hagi més relació entre la FP i el mercat laboral per no haver d'importar mà d'obra. Això encaixa amb menys població i més recursos.
 - Orientar l'educació cap a sectors on hi ha detectada la manca de professionals (ex. infermeria) per evitar importar-la.
 - Reduir els graus existents a la Universitat i potenciar una major diferenciació formativa amb l'entorn per atreure estudiants estrangers.
 - Dimensionar el model educatiu amb el volum de població.
 - Millorar l'homologació de les titulacions amb l'entorn.
 - Incrementar la inversió en una Universitat de qualitat.

Conclusions de la sessió

En l'àmbit de la **salut i la cohesió social**, les persones participants aspiren a **consolidar un sistema sanitari andorrà d'excel·lència**, capaç de ser un **referent en qualitat assistencial, investigació mèdica i cohesió social**. Així, la qualitat del sistema sanitari andorrà és percebut com un **actiu estratègic que cal preservar**. Les demandes d'un accés més àgil a especialistes i la incorporació de tractaments mèdics avançats (com els oncològics) mostren la **necessitat d'una sanitat moderna, eficient i tecnològicament capdavantera**. Alhora, la cohesió social exigeix que la qualitat assistencial arribi a tothom.

En l'àmbit de la **transició energètica i el medi ambient**, passa per una **gestió pròpia, sostenible i equilibrada dels recursos naturals**, que **garanteixi la sobirania energètica i la preservació del paisatge com a valor estratègic**. Així, es posa en pos a relleu que la dependència energètica de països tercers és percebuda com una vulnerabilitat estructural. Les persones participants evidencien que cal apostar per **energies renovables i aprofitar els recursos locals** (CTRASA,

biomassa, solar, etc.). Alhora, la **gestió forestal activa** —amb grups de neteja i ramats— reforça la prevenció d'incendis i la sostenibilitat territorial. La transició ha d'evitar mesures impopulars o ineficients, com la recollida porta a porta, i cercar solucions adaptades al context del país.

En l'àmbit de la **diversificació i transformació econòmica i digital** es proposa que Andorra ha **d'avançar cap a un model econòmic diversificat, d'alt valor afegit** i menys dependent del turisme de masses, per garantir prosperitat, estabilitat fiscal i sostenibilitat social.

La referència al **model Mònaco** expressa la voluntat d'un desenvolupament basat en la qualitat i no en la quantitat, amb regulacions adaptades i compromís dels residents amb el país. La transformació econòmica ha d'anar acompanyada d'una **regulació que controli la inversió estrangera i limiti els efectes de la gentrificació**. La digitalització i l'economia del coneixement són claus per generar ocupació qualificada i reduir la dependència dels sectors econòmics tradicionals.

En l'àmbit de **l'habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat** es posa de manifest que **l'accés a l'habitatge, la planificació territorial i la connectivitat són factors clau per a l'equilibri demogràfic, la cohesió social i el creixement econòmic sostenible** del país. El futur desitjable d'Andorra contempla una població limitada —per sota dels 80.000 residents estables—, amb un creixement econòmic basat en el valor i no en el volum. Per assolir-ho, cal garantir l'accés a l'habitatge digne i controlar la pressió sobre el territori. La millora de la connectivitat amb l'exterior (aeroport i carreteres) és essencial per a la competitivitat.

En l'àmbit de **la identitat, cultura i educació** el futur d'Andorra passa per **reforçar la seva singularitat cultural i per consolidar un sistema educatiu orientat a la qualitat**, la vinculació amb el mercat laboral i l'atracció de talent. Es posa en relleu que la **preservació de la identitat andorrana** és inseparable d'un model educatiu propi, adaptat a les necessitats del país. Es proposa inspirar-se en el model alemany per vincular la formació professional amb l'empresa i reduir la dependència de mà d'obra exterior.

La **Universitat d'Andorra** ha d'assolir un nivell d'excel·lència i homologació internacional, amb una oferta més especialitzada i sostenible en volum i econòmicament. L'educació és, per tant, una eina de sobirania i projecció internacional.